

**Instituut voor de Aanmoediging van Innovatie
door Wetenschap en Technologie in Vlaanderen**

Handleiding voor het indienen van aanvragen van steun voor proeftuinen van testgebruikers

april 2008

PROJECTFICHE

Basiskenmerken steun voor proeftuinen van testgebruikers

- Proeftuinen voor testgebruikers zijn testomgevingen, waarin bedrijven nieuwe innovatieve technologieën, producten en diensten kunnen toetsen binnen een groep van individuen, die als testers worden ingezet in hun eigen leef- en werkomgeving. De primaire doelstelling van proeftuinen is het versnellen en afstemmen van de valorisatie van innovatieve producten en diensten, wat impliciet de ontwikkeling van nieuwe markten met zich meebrengt.
- Deze handleiding is bedoeld voor proeftuinen waarbij het collectief karakter en de economische finaliteit centraal staan. Dat wil zeggen dat de proeftuin nuttige resultaten oplevert voor een brede groep van bedrijven. Het is echter zeer waarschijnlijk dat een proeftuin, naast deze economische doelstelling, ook belangrijke maatschappelijke doelstellingen zal hebben.
- De subsidie, van maximaal 80%, is vooral bedoeld ter ondersteuning van de kosten voor de menskracht die noodzakelijk is om de collectieve test- en diensteninfrastructuur uit te bouwen, te onderhouden en te exploiteren. De opbouw van infrastructuur kan niet de hoofdmoot vormen van de aanvraag die ter subsidiëring wordt voorgelegd.

Tijdslijn

De evaluatie van de aanvraag door het IWT duurt maximaal 75 dagen, gerekend vanaf de datum waarop de aanvraag ontvankelijk wordt verklaard. Wanneer de Raad van Bestuur positief oordeelt over de aanvraag, wordt de definitieve subsidie voorgelegd aan de verantwoordelijke minister, onder meer in functie van de benodigde financiële middelen.

Documentenoverzicht

- Deze handleiding (beschikbaar op de IWT-website)
- Website IWT-Vlaanderen: <http://www.iwt.be/steun/steunpro/vis/visproeftuin>

Inhoudsopgave

1	Situering	4
1.1	Inleiding	4
1.2	Ondersteuning op basis van het VIS-besluit	6
1.3	Situering ten opzichte van andere IWT-subsidieprogramma's.....	6
1.4	Internationaal.....	7
2	Programmakenmerken.....	8
2.1	Waardeketen.....	8
2.2	Aanvrager, consortium en stakeholders	8
2.3	Steunbare activiteiten.....	10
2.4	Beheersstructuren en businessplan	11
2.5	Kritische Performantie Indicatoren (KPI's).....	12
2.6	Projectbegroting en steun	12
2.7	Gebruik van de resultaten	14
3	Behandeling projectaanvraag.....	15
3.1	Timing.....	15
3.2	Ontvankelijkheid	15
3.3	Evaluatie	16
3.4	Beslissing.....	19
3.5	Aanvraag tot herziening van het IWT advies.....	20
3.6	Klachtenprocedure	20
3.7	Geheimhouding	20
4	Rechten en plichten.....	22
4.1	Overeenkomsten.....	22
4.2	Afspraken met derden	22
4.3	Gescheiden boekhouding en de-minimis regeling	22
4.4	Evolutie en opvolging.....	23
4.5	Uitbetaling	23
5	Meer informatie	24
5.1	Voorbespreking.....	24
5.2	Andere aandachtspunten.....	24
6	Definities en begrippen	25
7	Aanvraag.....	26
Bijlage 1	: Voorbeelden van initiatieven met proeftuinenmerken in Vlaanderen	27
	Voorbeeld I : I-City	28
	Voorbeeld II : MADUF.....	30
	Voorbeeld III : Digitaal thuisplatform (DTP - IO).....	31
	Voorbeeld IV : Vlaanderen interactief	33
Bijlage 2	: IBBT.....	34
Bijlage 3	: Controlelijst voor volledigheid van de aanvraag	36
Bijlage 4	: Voorbeeld voor verklaring van aanvragers	37

1 Situering

1.1 Inleiding

Proeftuinen voor testgebruikers, zoals bedoeld in deze handleiding, zijn testomgevingen, waarin bedrijven nieuwe innovatieve technologieën, producten en diensten kunnen toetsen binnen een groep van individuen, die als testers worden ingezet in hun eigen leef- en werkomgeving. De groep van testers en de omgeving zijn zodanig gekozen dat ze representatief zijn voor de waardeketen waarin de proeftuin zich bevindt. De primaire doelstelling van proeftuinen is het versnellen en afstemmen van de valorisatie van innovatieve producten en diensten, wat impliciet de ontwikkeling van nieuwe markten met zich meebrengt. Door burgers als testgebruikers in te zetten, wordt niet alleen nuttige terugkoppeling ontvangen over de geteste technologie of dienst, maar worden ook waardevolle nieuwe ideeën voor innovatie gegenereerd. De testgebruikers leveren zo een belangrijke bijdrage aan onder meer de innovatieve productontwikkeling bij bedrijven en bijvoorbeeld standaardisering. Zij kunnen dan ook als "co developers" van innovatie worden beschouwd.

Naast de economische doelstellingen hebben proeftuinen vaak ook een belangrijke maatschappelijke meerwaarde. Proeftuinen met ook een maatschappelijke meerwaarde moeten daarom zo opgezet zijn dat ze in staat zijn maatschappelijke tendensen te exploreren en na te gaan welke technologie nodig is om de maatschappelijke uitdagingen het hoofd te bieden. Hiernaast kan de invoering van nieuwe technologieën een herinrichting vergen van hoe de maatschappij werkt. Bijgevolg is het belangrijk om naast de economische actoren ook de relevante maatschappelijke actoren (beslissingsnemers en stakeholders) in de proeftuinen te betrekken. Hierdoor wordt gegarandeerd dat er voldoende aandacht gaat naar het maatschappelijk draagvlak en toepassingsmogelijkheden en wordt de kans dat de technologische ontwikkelingen geadopteerd worden verhoogd.

Doordat de relevante actoren in de waardeketen, zowel economisch als maatschappelijk, geen gemeenschappelijk platform hebben om innovatie gezamenlijk te ontwikkelen en te implementeren, worden heel wat investeringen in O&O economisch, en meer nog maatschappelijk vertraagd gevaloriseerd of onvoldoende gevaloriseerd. Proeftuinen kunnen aan deze lacune tegemoet komen en een schakel vormen als 'proof-room' op weg naar bredere implementatie van innovatieve producten of diensten. Het is voor bedrijven, maar ook voor de maatschappelijke actoren, echter dikwijls financieel onmogelijk om voor iedere test door testgebruikers een individuele proeftuin op te zetten. Het samenbrengen van partijen in een geheel, het creëren van een platform waarbinnen aan schaalvergroting en kennisuitwisseling kan gedaan worden, vormen de rationale voor het opzetten van proeftuinen. In een 'open innovatiesysteem' moet een proeftuin een platform bieden waar bedrijven zonder rechtstreekse competitieve druk vrijelijk en creatief samenwerken. In dergelijke systemen ondervinden de medewerkende bestaande ondernemingen een stimulans voor innovatie, maar kan er ook een stimulans gaan naar het creëren van nieuwe ondernemingen. Het gezamenlijke element van een proeftuin in combinatie met het innovatieve en open karakter verantwoordt de nood aan overheidssteuning. Op basis van de modaliteiten van deze handleiding kan voor het collectieve gedeelte van de proeftuin van testgebruikers ondersteuning aangevraagd worden.

Naast uiteraard een state-of-the-art technologische infrastructuur, vormen de testgebruikers een essentieel onderdeel van de proeftuin. Belangrijke aandacht gaat dan ook uit naar de kwaliteit van de groep testgebruikers, zoals onder meer de omvang, representativiteit, enz. Het is de verantwoordelijkheid van de proeftuin om ervoor te

zorgen dat de testgebruikers actief participeren in de testprojecten en dat de terugkoppeling naar de bedrijven en eventueel betrokken maatschappelijke actoren van voldoende kwaliteit is. Proeftuinen moeten een duidelijk onderbouwde methodologie hebben om deze groep van testgebruikers samen te stellen en om de kwaliteit ervan te waarborgen.

De proeftuin van testgebruikers moet toegankelijk zijn voor zo'n ruim mogelijke groep van bedrijven binnen de beoogde waardeketen. De activiteiten moeten inspelen op de noden van deze bedrijven, inzonderheid KMO's. Dit open, vraaggedreven en collectief karakter moet ook weerspiegeld zijn in het organisatiemodel, het businessplan en de operationele uitbating van de proeftuin. Het businessplan is gebaseerd op een grondige analyse van de totale waardeketen waarbij ook de haalbaarheid van het initiatief onderzocht is. De waardeketen omvat dus alle relevante actoren, zowel de economische als de maatschappelijke.

De subsidie aan proeftuinen op basis van deze handleiding is bedoeld voor de collectieve activiteiten van de proeftuin, en met name voor de opbouw en onderhoud van een relevante groep testgebruikers, de ondersteuning van bedrijven in het gebruik ervan en het stimuleren van innovatie bij (de brede doelgroep van) bedrijven op basis van de resultaten. De opbouw van infrastructuur kan echter niet de hoofdmoot vormen die ter subsidiëring wordt voorgelegd. Er wordt verwacht dat de bedrijfsgebruikers van de proeftuin een billijke vergoeding betalen voor het gebruik van de faciliteiten (assistentie bij de testen, medeontwikkeling, enz.) en bijdragen aan de opbouw, onderhoud en het actueel houden van de infrastructuur.

Voor iedere proeftuin zal een set van Kritische Performantie Indicatoren (KPI) opgesteld worden, die een indicatie geven over de doeltreffendheid van de exploitatie van de proeftuin ten opzichte van de gestelde doelstellingen. De KPI's vormen de basis voor tussentijdse en eindevaluatie.

Voor het voorbereidingstraject voor het opzetten van een proeftuin van testgebruikers (benodigde analyses, opstellen businessplan en organisatiestructuur, enz.) kan ondersteuning aangevraagd worden via de haalbaarheidsstudies van het VIS-programma (www.iwt.be/vis).

Het IBBT, het onderzoeksinstituut in Vlaanderen voor ICT en breedband, heeft in de afgelopen jaren ruime ervaring opgedaan en methodes ontwikkeld of in ontwikkeling op het vlak van de opbouw en exploitatie van proeftuinen. Door de aard van de projecten die het IBBT steunt, heeft het instituut ruime ervaring met het opzetten en beheren van initiatieven die de betrokkenheid van een keten van actoren vraagt (multidisciplinariteit, actorenmanagement). Ook heeft het IBBT methodes ontwikkeld voor het samenstellen van groepen van testgebruikers en voor de opvolging en evaluatie hiervan en heeft het IBBT expertise beschikbaar op het vlak van exploitatie van proeftuinen. Het ligt dan ook voor de hand dat bij voorkeur, maar niet exclusief, proeftuinen op het vlak van ICT methodologische en operationele ondersteuning zoeken bij het IBBT. Meer informatie over het IBBT is opgenomen in bijlage 2.

Er zijn in Vlaanderen een aantal initiatieven die gedeeltelijk tegemoet komen aan bovenstaande definiëring van proeftuinen of die hier kenmerken van vertonen. Evenals in veel andere landen, zijn deze initiatieven vooral gericht op ICT-toepassingen:

- i-City: beoogt een onderzoeksfacilitator te zijn waarbinnen draadloze (breedband) ICT-toepassingen en projecten, toegespitst op stedelijk gebruik, kunnen worden getest;

- MADUF: richtte zich op het invoeren van innovatieve TV-diensten op mobiele, draagbare toestellen;
- IO-project: proefproject rond interactieve digitale televisie, met als doel om interactieve media in de huiskamer van gezinnen te brengen;
- Vlaanderen interactief: de proeftuinaspecten bouwen voort op de resultaten van het IO-project en had tot doel om te onderzoeken hoe een democratisch iDTV platform moest ontwikkeld worden met massale adoptie door de Vlaamse burger.

Een beknopte beschrijving van deze initiatieven is beschikbaar in bijlage 1.

1.2 Ondersteuning op basis van het VIS-besluit

De ondersteuning van de proeftuinen, zoals gedefinieerd in deze handleiding, zal plaatsvinden op basis van het VIS-besluit (Vlaamse Innovatiesamenwerkingsverbanden) van 20 juli 2006. Dit besluit biedt de mogelijkheid om programmatische initiatieven te steunen, naast de al bestaande projectmatige subsidiemogelijkheden. Programmatische initiatieven zijn initiatieven van voldoende kritische omvang waarin verschillende steunbare activiteiten worden gebundeld tot een coherent, efficiënt en effectief geheel van acties of projecten (bedrijfsplanmatige aanpak). Hierbij is een steunpercentage van maximaal 80% voorzien.

Bij ondersteuning van proeftuinen via het VIS-besluit, staat de economische finaliteit centraal. De toegevoegde waarde van de proeftuin voor de bedrijven in Vlaanderen, en in het bijzonder voor KMO's, is dan ook een belangrijk onderdeel in de evaluatie van de aanvraag voor ondersteuning. Hoewel de economische finaliteit op zich een belangrijk maatschappelijke finaliteit inhoudt, is het zeer waarschijnlijk dat ook andere maatschappelijke doelstellingen aan bod komen in de missie en opdrachten van de proeftuin. Deze kunnen in tweede orde een motivering vormen voor steun. Wanneer de proeftuin echter primair gericht is op maatschappelijke en/of beleidsmatige vraagstukken, dan kan hiervoor geen steun aangevraagd worden via dit VIS-programma.

Een proeftuin is in principe een project van een relatief beperkte tijdsduur. Een project en de steun ervoor dient bijgevolg niet de periode van maximaal vier jaar te ambiëren. Het is bijgevolg ook minder evident dat een verlenging van steun na vier jaar zal worden toegestaan.

1.3 Situering ten opzichte van andere IWT-subsidieprogramma's

Programmatische initiatieven op basis van het VIS-besluit anders dan proeftuinen maken geen onderdeel uit van deze handleiding. Hiervoor zullen waar nodig andere handleidingen met specifiek afgestemde procedures ontwikkeld worden. Een voorbeeld hiervan is de handleiding voor het indienen van aanvragen van steun voor competentiepolen die in juli 2007 gelanceerd werd (<http://www.iwt.be/steun/steunpro/vis/viscompetentiepool>). Voor VIS-projecten die zich bottom-up willen clusteren voorziet het VIS-besluit de mogelijkheid voor extra coördinatiekosten. Dit vormt een mogelijk alternatief voor de formule van een programmatische ondersteuning en is vanaf de oproep 2006 opgenomen in de handleidingen Technologische Dienstverlening en Thematische Innovatiestimulering.

Uiteraard kunnen de relevante actoren ook hun krachten en activiteiten bundelen voor de oprichting van een proeftuin, zonder dat deze algemeen, collectief toegankelijk wordt gesteld voor geïnteresseerde bedrijven. Hiervoor kan mogelijk in steun worden voorzien in andere IWT programma's dan het VIS-programma, inzonderheid via het kanaal voor O&O-

bedrijfssubsidies. Gezien het coöperatief karakter zijn de steunpercentages hiervoor uiteraard lager dan in de VIS-programma's.

1.4 Internationaal

Voor Vlaanderen zal het onmogelijk zijn om alle benodigde competenties en faciliteiten te ontwikkelen. Buiten Vlaanderen zijn diverse proeftuinen opgezet of in ontwikkeling. In het voorbereidingstraject, maar uiteraard ook hierna, wordt verwacht dat de aanvrager de overeenkomstige initiatieven, in ten minste de aangrenzende landen en regio's, identificeert. Samenwerking met deze proeftuinen wordt uitdrukkelijk aangemoedigd, zowel op het vlak van ervarings- en kennisuitwisseling als op het vlak van meer diepgaande samenwerkingsvormen. De reguliere steunkanalen van de Europese Commissie bieden mogelijkheden voor ondersteuning van deze samenwerking, zoals bijv. het zevende kaderprogramma voor onderzoek en ontwikkeling (FP7) en het competitiviteit and innovatie kaderprogramma (CIP). De website van het netwerk van Europese Living Labs biedt een overzicht van de living labs in Europa: www.openlivinglabs.eu. Hiernaast zijn er ook mogelijkheden voor ondersteuning van Europese samenwerking voor proeftuinen binnen het Eureka clusterprogramma CELTIC (www.iwt.be/steun/loket/eureka/index.html) of uit middelen van de Europese structuurfondsen (EFRO, Interreg).

2 Programmakenmerken

2.1 Waardeketen

De aanvraag dient een duidelijke omschrijving, afbakening en analyse te geven van de totale waardeketen waarin de proeftuin zich bevindt. Dit betekent dat de aanvrager het netwerk van alle betrokken actoren binnen het thema van de proeftuin, en dus beoogde nieuwe markt, in kaart moet brengen: van technologieaanbieders en intermediairen tot eindgebruikers. Zowel de rechtstreeks als onrechtstreeks relevante actoren moeten hierbij worden meegenomen, als ook het geheel van economische, maatschappelijke en sociale actoren. De analyse moet inzicht geven in de rol die deze actoren spelen in de waardeketen en op welke noden de proeftuin kan inspelen, in het bijzonder de noden van de bedrijven en KMO's. Ook moet de aanvraag aantonen dat het totale potentieel van de proeftuin op het vlak van innovatie en economische en maatschappelijke valorisatie voldoende groot is. De analyse van de totale waardeketen moet leiden tot een afbakening van de doelstellingen en een coherent en efficiënt geheel van activiteiten van de proeftuin, met voldoende kritische massa. Voor dit voorbereidingstraject kan ondersteuning aangevraagd worden via de haalbaarheidsstudies in het VIS-programma (<http://www.iwt.be/vis>)

2.2 Aanvrager, consortium en stakeholders

Aanvrager

De aanvraag wordt ingediend door een Vlaamse Innovatiesamenwerkingsverband (VIS):

- ofwel een consortium van in hoofdzaak Vlaamse bedrijven. Bij de aanvraag dienen minimaal 10 bedrijven formeel¹ lid te zijn van dit consortium met een representatieve KMO vertegenwoordiging. Indien het consortium bij de aanvraag niet beschikt over een juridisch statuut, dan duidt het consortium een vertegenwoordiger aan die als hoofdaanvrager optreedt. Deze vertegenwoordiger kan een bedrijf, collectief centrum, beroepsfederatie of andere organisatie zijn dat lid is van het consortium;
- ofwel een organisatie die de facto kan optreden namens een groep van bedrijven, bijvoorbeeld een beroepsfederatie of een specifieke belangenvereniging. Het representatief karakter komt tot uiting door de niet-commerciële en neutrale positie die wordt ingenomen ten aanzien van de betrokken bedrijven.
- ofwel een collectief centrum dat middels het VIS-besluit is erkend als de facto VIS
- of een combinatie van voorgaande.

De VIS kan een eigen bestaande of nieuwe juridische vorm aannemen (bijv. een vzw), maar kan ook optreden als een feitelijke vereniging van bedrijven.

De VIS dient, conform het VIS-besluit, te voldoen aan de volgende criteria:

- a de toetredingsvoorwaarden tot het samenwerkingsverband zijn gebaseerd op duidelijke en objectieve criteria; hetgeen moet toelaten het *open karakter* van het samenwerkingsverband te waarborgen;
- b de beheersorganen van het samenwerkingsverband zijn representatief voor de

¹ Bij de aanvraag worden de nodige verklaringen gevoegd die het engagement van de deelnemende bedrijven t.o.v. het samenwerkingsverband bevestigen.

- samenstelling ervan;
- c het samenwerkingsverband laat één of meer waarnemers, aangewezen door het IWT tot alle vergaderingen van de beheersorganen toe;
 - d het samenwerkingsverband beschikt over een rechtspersoonlijkheid of zal er minstens op korte termijn over beschikken;
 - e het samenwerkingsverband maakt voor al zijn activiteiten een beleidsplan/businessplan en een jaarlijks activiteitenverslag; deze documenten kunnen, maar niet noodzakelijk, identiek zijn aan de aanvraag, rapporteringsverslagen, jaarlijkse werkplannen, begroting, enz. van het gesubsidieerde programmatisch initiatief voor de proeftuin;
 - f in die mate dat voor de uitvoering van het programmatische initiatief voorzien wordt in de oprichting van een afzonderlijke juridische structuur, anders dan het samenwerkingsverband zelf, moet die structuur eveneens voldoen aan de criteria, vermeld in punt a tot en met f.

Bij goedkeuring van de aanvraag, zal een eventuele opgezette nieuwe juridische entiteit voor een proeftuin automatisch erkend worden als VIS.

Consortium

Naast de aanvrager kunnen andere organisaties (VISsen, bedrijven, kenniscentra, enz.) mede-aanvrager zijn in het aanvragende consortium en kan het consortium voor de uitvoering een beroep doen op derde kenniscentra. Voor een geslaagde economische, en waar relevant ook maatschappelijke, valorisatie van de projecten in de proeftuin, is het van belang dat het consortium representatief is voor de gehele waardeketen van de proeftuin, en/of is deze representativiteit ten minste gewaarborgd in de beheers- en beslissingsstructuren van de proeftuin. Met het oog op de economische impact van de proeftuin, moet het consortium dat de aanvraag indient bedrijfssegment(en) vertegenwoordigen met voldoende potentieel voor de proeftuin, en dus inherent de beoogde nieuwe markt. Ook moet het consortium voldoende kritische massa vertegenwoordigen ten opzichte van het economisch weefsel in Vlaanderen. Uiteraard moeten het consortium en het voorgenomen programma van activiteiten in de proeftuin voldoende draagvlak hebben bij de actoren in de waardeketen.

Samenwerking met derden

Samenwerking met andere complementaire innovatieactoren wordt nadrukkelijk aangemoedigd, in het bijzonder de samenwerking met andere Vlaamse proeftuinen. Voor proeftuin initiatieven op het vlak van ICT, ligt een samenwerking met het IBBT voor de hand, met name op het vlak van methodologieën voor de opbouw en opvolging van de groep testgebruikers en in de ondersteuning bij de operationele uitbating van de proeftuin.

Een proeftuin is in principe ook maar zinvol voor een eerder beperkte tijd. Dit is een reden te meer om bij voorkeur een zo goed mogelijke verankering te zoeken binnen een bestaande organisatie.

Samenwerking met buitenlandse proeftuinen, kenniscentra, enz. is een positief element in de evaluatie, omdat het voor Vlaanderen onmogelijk is om alle benodigde competenties te ontwikkelen, zowel vanuit financieel oogpunt als vanuit het oogpunt van het beschikbaar menselijk kapitaal. Buitenlandse expertise kan in uitzonderlijke gevallen ook binnen het budget, namelijk onder de volgende voorwaarden:

- essentieel voor de uitvoering van het programmatische initiatief, **en**
- de expertise is niet beschikbaar in Vlaanderen, **en**

- resultaten van de gefinancierde niet-Vlaamse expertise hebben hoge toegevoegde waarde ten opzichte van de steun (hoge value-for-money)².

2.3 Steunbare activiteiten

De steun wordt verleend aan een coherent programma van activiteiten van de proeftuin ter bevordering van innovatie en van belang voor de ruime doelgroep van bedrijven (collectief karakter). Concreet betekent dit dat in eerste instantie de volgende activiteiten ondersteund kunnen worden:

- opbouw, onderhoud en actualisatie van een relevante en actieve groep van testgebruikers
- thematische innovatiestimulering, waaronder
 - o netwerkvorming tussen bedrijven, die ondersteunend is aan het innovatiepotentieel van de bedrijven uit de doelgroep
 - o sensibilisering van een brede groep van bedrijven rond specifieke kennis met duidelijk kennis gerelateerde innovatiepotentieel
- aankoop, opbouw en onderhoud van collectieve infrastructuur voor testen en diensten, inclusief eventueel benodigd onderzoek voor de verdere technologische ontwikkeling hiervan - het aandeel in de begroting voor deze activiteit moet echter beperkt zijn en in redelijke verhouding staan tot de andere activiteiten die ondersteund worden;
- activiteiten ter ondersteuning en bevordering van de exploitatie van de proeftuin, o.a. het proactief aantrekken en begeleiden van actoren die testprojecten willen uitvoeren in de proeftuin.

Andere activiteiten die in aanmerking komen voor steun zijn onder meer (in willekeurige volgorde):

- algemene promotie en informatieverbreiding in het kader van innovatiestimulering en technologische dienstverlening
- organisatie van seminars, workshops en (het initiëren van) specifieke opleiding (zie hiervoor ook de handleiding VIS-Technologische Dienstverlening op www.iwt.be/vis)
- uitwerken van en begeleiden van de uitvoering van innovatieplannen
- coördinatie-activiteiten
- management van het programmatisch initiatief
- doorverwijzing naar en samenwerking met andere intermediairen in het ruimere innovatienetwerk
- externe vertegenwoordiging van de doelgroep (geen lobbying)
- persoonsgebonden activiteiten (vorming, opvolging van vakliteratuur, beurzen, enz.)

Een proeftuin zal voor de uitvoering van de testprojecten zeer waarschijnlijk een beroep moeten doen op een significante infrastructuur, welke een aanzienlijke kost met zich mee kan brengen. De subsidie is echter vooral bedoeld ter ondersteuning van de kosten voor de menskracht die noodzakelijk is om de collectieve test- en diensteninfrastructuur uit te bouwen, onderhouden en exploiteren. De benodigde middelen voor de opbouw van grote infrastructuurle voorzieningen vallen buiten de ondersteuning van de aanvraag, maar kunnen bijvoorbeeld gedragen wordt door de actoren die betrokken zijn bij de opstart van proeftuin. Hierbij dient het open karakter van deze infrastructuur bewaakt te worden, om

² naar analogie dient de economisch toegevoegde waarde in Vlaanderen minstens 10x de steun te zijn.

lock-in te voorkomen. Met het oog op het bewaken van het open karakter van de proeftuin, moet de wijze waarop de benodigde infrastructuur tot stand zal komen duidelijk beschreven worden in de aanvraag, zoals bijvoorbeeld de herkomst van de ("in kind") middelen en hiermee samenhangende afspraken. Ook de inkomsten van bedrijven voor het gebruik van de proeftuin voor testen kunnen gebruikt worden voor de opbouw en actualisering van de infrastructuur die niet gesubsidieerd wordt.

Bij de aanvraag van het programmatische initiatief is het onwaarschijnlijk dat een gedetailleerde omschrijving van de exacte testen in de proeftuin bekend zal zijn. De indieners moeten in de aanvraag aangeven op welke wijze zij de mogelijke testprojectideeën zullen evalueren en begeleiden. Ook moet de aanvraag duidelijk inzicht geven in de tarifieringen van de diensten van de proeftuin, eventueel onderverdeeld naar de verschillende types van gebruikers.

Niet-steunbare activiteiten

In het algemeen kan gesteld worden dat alleen die activiteiten in aanmerking komen die een collectief karakter hebben en die de innovatie bij de doelgroepbedrijven, ingezonderheid KMO's, versnelt en vergroot. De volgende, niet 'exhaustieve' lijst van activiteiten is niet steunbaar:

- studie-activiteiten en prototype-ontwikkeling op maat van een individueel bedrijf – deze horen thuis in het KMO-programma of het programma voor O&O-bedrijfsprojecten;
- opstellen van businessplannen, marktstudies ten behoeve van ondernemingen, routinematige testen en berekeningen, investeringsprospecties, exportpromotie, uitvoeren van expertiseopdrachten in het kader van schadeclaims, enz.;
- het nemen van licenties op technologie van betrokken partijen
- certificatie, het invoeren van kwaliteitssystemen en aanverwante activiteiten;
- algemene belangenverdediging of commerciële vertegenwoordiging;
- bedrijfsgebouwen en of bedrijvenpark opbouwen;
- kortingen toekennen op prestaties van derden;
- organisatie van algemene opleidingen;
- overlap met commerciële dienstverlening.

In geen geval mogen de middelen van het programmatische initiatief benut worden als een rechtstreeks subsidiekanaal voor individuele bedrijven.

2.4 Beheersstructuren en businessplan

Het is de verantwoordelijkheid van de aanvragers om een degelijke beheers- en managementstructuur voor de proeftuin op te zetten. De gekozen structuur moet een duidelijke betrokkenheid van KMO's en relevante maatschappelijke organisaties in de strategische beslissingen van de proeftuin garanderen. Ook moeten deze structuren het open karakter waarborgen en mogelijk lock-in van actoren voorkomen. De kwaliteit van de beheers- en managementstructuur is een expliciet onderdeel van de evaluatie van de aanvraag.

Op basis van de gedefinieerde visie en doelstelling van de proeftuin bevat de aanvraag een grondig onderbouwd businessplan voor de duur van de gevraagde ondersteuning. Dit businessplan geeft inzicht in de kosten voor de opbouw en exploitatie, en in de inkomsten en zelffinanciering van de proeftuin (zie ook paragraaf 2.6). Het businessplan moet ook blijken geven van een juiste balans tussen de opbouw van de proeftuin en de exploitatie ervan, zodat er binnen de duur van de ondersteuning al voldoende innovatie-initiatieven bij bedrijven tot stand kunnen komen als resultaat van de testen door testgebruikers.

2.5 Kritische Performantie Indicatoren (KPI's)

Het consortium zal in de aanvraag voor de programmatische ondersteuning een voorstel doen voor een set van Kritische Performantie Indicatoren (KPI's), inclusief de beoogde jaarlijkse normen, en de wijze waarop deze KPI's zullen worden gemeten. Op basis van de evaluatie, kan er door het IWT besloten worden om de set van KPI's aan te passen en/of de voorgestelde normen aan te passen. De finale KPI's en de bijbehorende normen zullen in de overeenkomst worden vastgelegd.

2.6 Projectbegroting en steun

Het subsidiepercentage is vastgesteld op maximaal 80% van de aanvaardbare kosten voor een periode van maximaal vier jaar. Na twee jaar zal een tussentijdse evaluatie uitgevoerd worden op basis van met name de vastgestelde KPI's. De hoogte van de subsidie zal deels afhankelijk gesteld worden van het bereiken van de vooropgestelde normen bij deze KPI's. De tussentijdse evaluatie kan ook aanleiding geven tot herziening van de toegekende subsidie.

Door toepassing van de de-minimisverordening van de Commissie dient de steun per doelgroepbedrijf aangesloten bij het samenwerkingsverband beperkt te blijven tot 200.000 euro / 3 belastingjaren.

Op initiatief van het IWT of van de aanvrager(s) is het mogelijk dat (een deel van) de subsidie vanuit de overheid is opgebouwd uit andere overheidsfinanciering, zoals bijvoorbeeld EFRO- of andere Europese (co)financiering. De totale subsidie vanuit de overheid voor programmatisch initiatief van de proeftuin kan echter in geen geval hoger dan 80% zijn.

De kosten van het programmatisch initiatief kunnen in rekening worden gebracht vanaf de eerste van de maand van indiening van de subsidieaanvraag.

De kosten van het programmatische initiatief worden berekend op basis van de bruto-kosten. Dit wil zeggen dat de volgende kosten in aanmerking komen:

- personeelskosten betreffende de brutosalarissen of –lonen voor onderzoekers, adviseurs, technici en ondersteunend personeel dat rechtstreeks werk verricht ten behoeve van het programmatische initiatief, inclusief de verplichte werknemers- en werkgeversbijdragen en extra-legale voordelen voor zover die niet afwijken van de normale praktijk van de contractant
- Werkingskosten betreffende de kosten die rechtstreeks uit de onderzoeks- of dienstverleningsactiviteiten voortvloeien voor:
 - o verbruikte materialen en hulpmiddelen;
 - o kosten, verschuldigd aan derden voor advies en soortgelijke diensten, die uitsluitend voor onderzoek of dienstverlening worden gebruikt;
 - o reis- en verblijfkosten, alsmede kosten voor deelneming aan wetenschappelijke symposia en kosten voor de coördinatie van samenwerkingsverbanden;
 - o eventuele (redelijke) vergoeding van testgebruikers
- investeringskosten voor aangeschafte of gefabriceerde machines, apparatuur, land en gebouwen die:

- 1 een verwachte levensduur hebben van ten minste de duur van de werkzaamheden;
 - 2 op de inventaris van duurzaam materiaal worden geplaatst;
 - 3 volgens de boekhoudkundige conventies en regels als kapitaalkosten worden geboekt. BTW wordt in aanmerking genomen voor de initiatieven die BTW niet of slechts gedeeltelijk kunnen verrekenen.
- indirecte kosten betreffende de algemene kosten die rechtstreeks uit de onderzoeksactiviteiten of dienstverleningsactiviteiten voortvloeien, maar niet direct toewijsbaar zijn.
- Deze indirecte kosten kunnen posten omvatten als administratie, beheer, afschrijvingen van gebouwen en algemene uitrusting, accommodatie, onderhoud, telefoon, verwarming, verlichting, elektriciteit, post, kantoorartikelen, personeelsopleidingen en verzekeringen. Deze indirecte kosten worden berekend in overeenstemming met de normale boekhoudkundige regels, principes en conventies van de betrokken contractant.

De ondersteuning is bedoeld voor een proeftuin van testgebruikers, waarbij de nadruk ligt op de testgebruikers en de testprojecten door deze testgebruikers (exploitatie van de proeftuin). In de begroting en de tijdsplanning van de proeftuin voor testgebruikers moet er dan ook een redelijke balans aangetoond worden tussen de kosten voor de opbouw (inclusief de personeelskosten) en de exploitatie van de proeftuin. Hiernaast kunnen investeringen voor infrastructuur slechts een beperkt deel van de aanvaardbare begroting uitmaken om onder meer lock-in te voorkomen.

Bij de aanschaf van infrastructuur voor de proeftuin, dient er rekening gehouden te worden met de Europese regels voor aanbesteding.

Het staat de aanvragers vrij om tijdens de looptijd van het programmatische initiatief, projectaanvragen in te dienen bij de reguliere steunmaatregelen van het IWT. Hierbij moeten zij uiteraard voldoen aan alle formele eisen en dienen de aangevraagde projecten complementair te zijn aan de ondersteunde acties in het programmatische initiatief.

Zelffinanciering

In het business plan zal de aanvrager duidelijk aan moeten geven hoe hij de resterende middelen denkt te verzamelen om de resultatenrekening in evenwicht te houden. De mate van zelffinanciering zal een belangrijke KPI zijn voor iedere proeftuin. Voor de eigenfinanciering van minimaal 20% komen de volgende modaliteiten in aanmerking:

- 'in cash' bijdrage van lidbedrijven van de proeftuin;
- 'in cash' bijdrage van bedrijfsfederaties, collectieve centra of gelijkgestelde centra;
- vergoeding voor de testprojecten door bedrijven, door middel van een gespecificeerd tariefbeleid ter zake.

Hoewel de zelffinanciering bij voorkeur van particuliere bedrijven afkomstig is, kan ook de inbreng van overheidsbedrijven en "social profit" in rekening gebracht worden. Hoe dan ook moet de proeftuin uitzicht geven op voldoende economische, bedrijfsmatige valorisatie activiteiten.

In geen geval kan de zelffinanciering betaald worden uit middelen van andere overheidssubsidiëring.

Gescheiden financiering voor Competentiepool, VIS en onderzoeksorganisaties

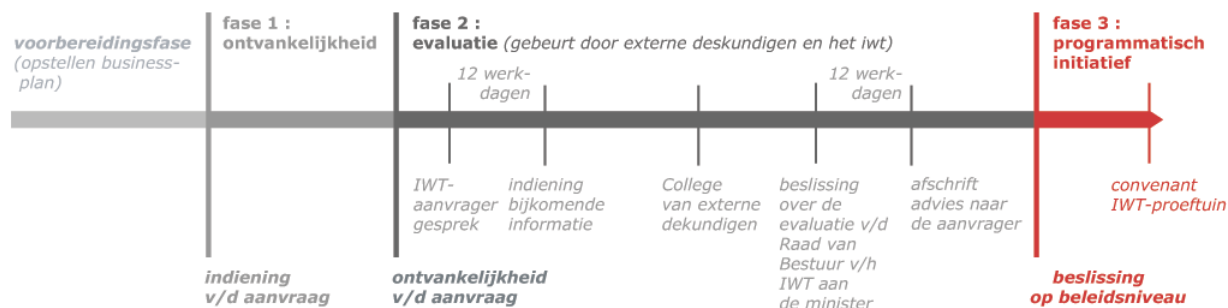
De Vlaamse Innovatiesamenwerkingsverbanden of de door het VIS besluit gelijkgestelde samenwerkingsverbanden verbinden zich ertoe de kosten en financiering van de door hen eventuele uitgeoefende economische activiteiten duidelijk te onderscheiden van de gesteunde projectactiviteiten.

2.7 Gebruik van de resultaten

Het IWT maakt geen aanspraak op intellectuele eigendomsrechten (IPR) van gesteunde programmatische initiatieven. De IPR van de resultaten van het programmatische initiatief dienen duidelijk beschreven te worden in de aanvraag en dient representatief te zijn voor het collectief karakter van de activiteiten. Voordat tot uitbetaling van de steun wordt overgegaan, dienen deze afspraken over IPR formeel vastgelegd te zijn, bijv. via de statuten van de proeftuin of via een samenwerkingsovereenkomst tussen de partners in de proeftuin. De IPR afspraken moeten voorafgaand ter goedkeuring worden voorgelegd aan het IWT.

3 Behandeling projectaanvraag

3.1 Timing

Het is belangrijk te benadrukken dat de projectaanvrager de verantwoordelijkheid draagt om een kwaliteitsvol initiatief voor te stellen.

3.2 Ontvankelijkheid

Binnen een termijn van 14 werkdagen na ontvangst van de aanvraag gaat het IWT na of de aanvraag formeel ontvankelijk is aan de hand van de volgende criteria:

- 1 De aanvraag moet ingediend worden door een **Vlaams Innovatiesamenwerkingsverband** (zie hoofdstuk 2 : *wie kan indienen?* voor nadere specificering)
- 2 De aanvraag moet een **onderbouwd businessplan** bevatten, inclusief een innovatieverkenning en een grondige evaluatie van de totale waardeketen, en bouwt voort op beschikbare competenties.
- 3 Het voorgenomen programmatische initiatief moet een voldoende **kritische omvang** hebben zodat het de reguliere projectvormen overstijgt, door de omvang en door het bundelend karakter van de activiteiten.
- 4 De proeftuin wordt ondersteund door een daadwerkelijk **draagvlak** van bedrijven. Dit wordt aangetoond door schriftelijke engagementsverklaringen en/of financiële participaties.
- 5 De **meerwaarde** van de steun of steunverlening als proeftuin is afdoende aangetoond t.a.v.:
 - bestaande initiatieven
 - projectsteun in de reguliere steunkanalen van het IWT

Hiernaast wordt globaal gekeken of de aanvraag voldoende informatie bevat om tot evaluatie over te gaan. Dit betekent uiteraard niet dat later geen bijkomende inlichtingen meer gevraagd kunnen worden.

De indiener dient de aanvraag op te stellen in het Engels, tenzij anders overeengekomen met het IWT. Het aantal onafhankelijke deskundigen in Vlaanderen op het gebied van proeftuinen is immers beperkt. Een aanvraag in het Engels biedt IWT de mogelijkheid om deskundigen uit het buitenland te raadplegen voor de evaluatie van de aanvraag.

Een aanvraag die niet ontvankelijk wordt verklaard, kan door de Raad van Bestuur van het IWT administratief worden afgesloten, als de aanvrager binnen 25 werkdagen na het

eerste verzoek van het IWT om zijn dossier te vervolledigen niet voldoet aan de formele vereisten van de aanvraag.

3.3 Evaluatie

Vanaf de datum waarop de aanvraag ontvankelijk verklaard wordt, heeft IWT nog maximaal 75 dagen om de evaluatie uit te voeren. Bij positieve beslissing over de evaluatie van de aanvraag door de Raad van Bestuur van het IWT, zal het IWT het dossier aan de verantwoordelijke minister voorleggen, o.m. in functie van de benodigde financiële middelen. Op de termijn van 75 dagen kan een uitzondering worden gemaakt, indien besloten wordt om een aantal aanvragen gegroepeerd te evalueren of indien gebruik gemaakt wordt van 'cut off' data voor de behandeling van aanvragen.

Na ontvankelijkheid zal het IWT met de aanvragers een gesprek organiseren en indien nodig bijkomende informatie vragen. De aanvragers krijgen maximaal 12 werkdagen de tijd om de gevraagde informatie aan het IWT over te maken. Indien deze informatie niet tijdig geleverd wordt, wordt de aanvraag geëvalueerd op basis van de beschikbare elementen in de aanvraag. Op het verzoek van het IWT voor dit gesprek dient tijdig te worden ingegaan.

De aanvraag zal beoordeeld worden door het IWT met advies van externe deskundigen. Bij de samenstelling van de groep van deskundigen die de aanvraag zal evalueren, zal het IWT instaan voor een optimale samenstelling van deze groep en er rekening mee houden dat belangenvermenging vermeden wordt. Het IWT beslist over het al dan niet bekendmaken van de identiteit van de geraadpleegde deskundigen. In geen geval zal de samenstelling van het college van deskundigen vooraf bekend worden gemaakt.

In de regel zal het IWT ervoor kiezen om een college met externe deskundigen te organiseren, waarbij de aanvrager de kans krijgt om zijn aanvraag toe te lichten. Het IWT kan ook besluiten om schriftelijk advies in te winnen bij deskundigen, bijvoorbeeld wanneer een beroep wordt gedaan op deskundigen uit het buitenland. De aanvrager zal in dat geval in de gelegenheid gesteld worden om schriftelijk te reageren op de evaluatie van de deskundigen.

De evaluatiecriteria bij de beoordeling van de aanvraag zijn:

1 De kwaliteit van het initiatief

- a de omvang en de duidelijkheid van het innovatiedoel, zowel wat betreft technologische als niet-technologische elementen, en de inhoudelijke formulering van het initiatief;
Is er een duidelijke omschrijving en analyse van de gehele waardeketen? Wat is de kwaliteit van voorliggende businessplan, zowel financieel als vanuit organisatorisch oogpunt? Is de nood aan de proeftuin van testgebruikers voldoende onderbouwd? Wat is het innovatief karakter van het programmatisch initiatief? Zijn de probleemstelling en doelstellingen van de aanvraag gegrond en relevant? Zijn hierin zowel de economische als maatschappelijke aspecten in voldoende mate opgenomen? Ligt de nadruk van de aanvraag op de opbouw en onderhoud van de groep van testgebruikers en in de ondersteuning van het gebruik van de proeftuin door bedrijven, en niet in de opbouw van infrastructuur? Zijn de doelstellingen en resultaten realistisch, kwantitatief? Is er een goede beschrijving van de groep van testgebruikers, zowel kwantitatief als kwalitatief? Zijn de resultaten die uit het geprogrammeerde initiatief kunnen volgen duidelijk beschreven?

- b de relevantie van het werkplan en de haalbaarheid ervan binnen het bepaalde tijdsbestek en budget;
Wat is de kwaliteit van het werkplan betreffende de mate van uitwerking, aansluiting bij de doelstellingen, duidelijkheid, logische opbouw, kwantificering, enz.? Zijn er duidelijke en relevante mijlpalen gedefinieerd? Is er een adequate methodologie en planning om de groep van gewenste testgebruikers te kunnen opzetten en deze groep zowel kwantitatief als kwalitatief op het gewenste niveau te houden? Is de opbouw van de infrastructuur voor de proeftuin en de exploitatie hiervan goed beschreven en haalbaar, zowel financieel als technologisch? Is er een juist balans tussen de opbouw en exploitatie van de proeftuin? Is er een goede balans tussen de omvang van de activiteiten en de gevraagde menskracht/begroting?
- c de competenties en de expertise van de uitvoerders voor het welslagen van het project en de kwaliteit van de samenwerking tussen de betrokken uitvoerders, indien dat van toepassing is;
Wat is de omvang en kwaliteit van de aanwezige kennis en ervaring van de uitvoerders in de materie, beschikbaarheid personeel? Is de rol van de verschillende partners duidelijk? Is de samenwerking goed opgezet? Zijn alle relevante actoren, van belang voor het welslagen van het programmatisch initiatief, actief en in voldoende mate betrokken? Is er actieve deelname aan het initiatief of interactie met deze actoren?
- d de omvang en de kwaliteit van de betrokkenheid van de ondernemingen in het project van de proeftuin, en de kwaliteit van de verankering van het initiatief
Is het samenwerkingsverband representatief voor de doelgroep? Wat is de omvang en representativiteit van de ondernemingen die direct betrokken zijn in de proeftuin? In welke mate dekken deze ondernemingen de gehele waardeketen af? In hoeverre is er sprake van lock-in of het risico op het ontstaan hiervan tijdens de uitvoering van het programma? Welke maatregelen worden voorzien om dit te voorkomen? Is er voldoende verankering van het initiatief in het Vlaamse Innovatienetwerk, en indien relevant, bij de meest geschikte overige organisaties in Vlaanderen?
- e de kwaliteit van de organisatorische aspecten die tot bundeling en resultaat dienen te leiden, in het bijzonder m.b.t.:
- statuten van de proeftuin
 - leiding en aansturing van de organisatie
 - IPR-afspraken (bescherming en delen van know-how)
 - het voorziene monitoring- en effectopvolgingssysteem, zowel op inhoudelijk als financieel vlak.
- Heeft de proeftuin voldoende open en collectief karakter? Welke mechanismen zijn er om dit open en collectief karakter van de proeftuin te waarborgen? Zijn de beheersstructuren adequaat om de doelstellingen te bereiken? Zijn de doelgroepbedrijven, ingezonderheid de KMO's voldoende betrokken in de beslissingsstructuren van de proeftuin? Zijn er duidelijke richtlijnen omtrent IPR? Hoe worden de resultaten (ook financieel) en effecten opgevolgd? Dekken de gedefinieerde kritische performantie indicatoren de geformuleerde doelstelling (zowel technologisch, economisch als maatschappelijk) voldoende af? Is de*

voorzien opvolging en evaluatie van de groep testgebruikers geschikt om de gewenste kwaliteit te bereiken en te behouden?

2 Het economisch innovatiepotentieel

- a de omvang van het beoogde bedrijfsbereik, vatbaar voor de valorisatie van de resultaten van het project, inzonderheid KMO's (bereik);
Wat is de omvang en bedrijfseconomische situering van de doelgroepbedrijven, rechtstreeks en onrechtstreeks? Wat is het aandeel KMO's in deze doelgroep? Is er een geschikte strategie om de ruime doelgroep van bedrijven, inzonderheid KMO's, in de doelgroep te bereiken en komt deze tegemoet aan de noden? Wat is de omvang van de problematiek waaraan de proeftuin tegemoet wil komen? Wat is het strategisch en economisch belang van de proeftuin voor de doelgroepbedrijven?
- b de omvang en de kwaliteit van de beoogde diensten en/of onderzoeksresultaten, alsmede de bijdrage tot competentieverhoging (output);
Wat is het aantal en de omvang van de testen die beoogd worden om in de proeftuin te worden uitgevoerd? In welke mate dragen de activiteiten van en de testen in de proeftuin bij aan het verhogen van kennis en het bevorderen van innovatie? Is er een gedegen strategie en aanpak op het gebied van kennis en/of technologieoverdracht?
- c het economisch belang van de potentieel geïnitieerde innovaties bij de valorisatie van de resultaten van het project, in relatie tot de gevraagde steun (Value for Money) (outcome)
Wat is de verwachte meerwaarde van de proeftuin op economisch vlak? Wat is het potentieel economisch belang voor Vlaanderen? Aspecten die hierbij een rol spelen zijn: verhoging van de competitiviteit van de betrokken Vlaamse ondernemingen (de totale waardeketen van leveranciers, productie, commercialisatie,... in beschouwing genomen), verhoogde tewerkstelling, enz.
- d de complementariteit van de ontplooidde activiteiten met de overige activiteiten binnen en buiten de proeftuin (synergie)
Wat is de positionering van de proeftuin in het Vlaamse innovatielandschap? Zijn er andere initiatieven of projecten, in binnen of buitenland, die hetzelfde doel en activiteiten beogen? Is er samenwerking met de meest relevante actoren binnen en buiten Vlaanderen, bijv. andere proeftuinen? Indien de proeftuin ook andere activiteiten heeft, of beoogt, naast de activiteiten zoals beschreven in de aanvraag, zijn deze activiteiten complementair en compatibel met de activiteiten in de aanvraag? Hoe situeren deze activiteiten zich t.o.v. deze andere activiteiten?
- e de resultaten van verwante projecten die voorafgaand gestuurd zijn, indien dat van toepassing is.
Zijn er voorafgaande projecten geweest bij de aanvragers binnen het thema van de aanvraag, bijv. een VIS-Haalbaarheidsstudie? Wat is de kwaliteit van de resultaten uit deze projecten? Hebben deze projecten al aanleiding gegeven tot competentieverhoging of innovatie bij de doelgroepbedrijven?

3 Sociaal-economische en maatschappelijke effecten en het stimulerend karakter van de steun:

- a de bijdrage tot duurzame ontwikkeling;
Is het project gericht op de integratie van één of meer van volgende innovatiedoelstellingen: grondstoffenbesparing, energiebesparing, reductie van emissies van milieubelastende stoffen, reductie van afval en andere milieuhinder, vermeerdering van het gebruik van hernieuwbare hulpbronnen ter vervanging van niet-hernieuwbare, stimulering van hergebruik van grondstoffen door de recycleerbaarheid en/of van materialen en producten te verhogen en verlenging van de levensduur van producten en processen? Is de bijdrage aan duurzame ontwikkeling voldoende onderbouwd?
- b de bijdrage tot overige beleidsdoelstellingen, in het bijzonder m.b.t. ruimere maatschappelijke finaliteit;
Komt de proeftuin tegemoet aan andere beleidsdoelstellingen van de Vlaamse overheid of aan een maatschappelijke nood? Wat is de omvang en impact van deze beleidsdoelstelling/maatschappelijke nood? Sluiten de doelstellingen en strategie van de aanvraag hierbij aan? Worden de juiste maatschappelijke actoren betrokken bij activiteiten van de proeftuin?
- c het domeinoverschrijdend karakter van het project;
Wat is het belang van domeinoverschrijdende samenwerking, activiteiten voor de proeftuin? In welke mate is de proeftuin domeinoverschrijdend?
- d het interregionaal en/of internationaal karakter van het project;
Zijn de meest relevante niet-Vlaamse initiatieven op het terrein van de proeftuin in kaart gebracht? Is er voldoende informatie-uitwisseling, afstemming of samenwerking voorzien, indien relevant? Is er sprake van een transregionaal of transnationaal initiatief?

In geval van budgettaire beperkingen, zal bij gelijkwaardige initiatieven op basis van de eerste twee beoordelingsdimensies (economische innovatiepotentieel en kwaliteit van het initiatief) een prioriteitskeuze gemaakt worden op basis van de resultaten van de laatste criteria. Dit naar analogie van het systeem van "prioritaire projecten" in het selectiviteitskader voor steun aan o.m. O&O-bedrijfsprojecten. Hierbij moet opgemerkt worden dat de laatste criteria, ook zonder budgettaire beperkingen, een volwaardig onderdeel van de evaluatie van het initiatief zijn.

3.4 Beslissing

Op basis van een positief advies van de Raad van Bestuur van het IWT wordt de definitieve steun voorgelegd aan de verantwoordelijke minister, onder meer in functie van de benodigde financiële middelen voor dergelijke grotere initiatieven.

Ongeacht het resultaat van de evaluatie aan de hand van de genoemde evaluatiecriteria, kan de Raad van Bestuur van het IWT een negatieve beslissing over de evaluatie opstellen of aanvullende voorwaarden definiëren:

- bij onvoldoende financiële draagkracht van de aanvrager of eventuele partners in het programmatische initiatief ten behoeve van de uitvoering of het welslagen ervan
- als de aanvragers of partners in het project niet voldoen aan overige verplichtingen of vergunningen vanwege de overheid

- als de aanvrager of partners in het project blijkt hebben gegeven van niet-correct gedrag naar aanleiding van vorige aanvragen, onder meer inzake informatieverstrekking, inhoudelijke en financiële verplichtingen of verslaggeving.

3.5 Aanvraag tot herziening van het IWT advies

Binnen 12 werkdagen na de beslissing over de evaluatie van de aanvraag door de Raad van Bestuur van het IWT, ontvangt de aanvrager een afschrift van deze beslissing.

Indien deze beslissing negatief is, kan de aanvrager een herziening vragen. De aanvrager dient, op straffe van verval, per aangetekende brief binnen een termijn van 30 werkdagen na de afgifte op de post van de betekening van het advies de herziening aan te vragen. Het verzoekschrift tot herziening bevat, op straffe van onontvankelijkheid, een opgave van de objectief apprecieerbare elementen van het dossier dat aan de Raad van Bestuur werd voorgelegd, waarvan de aanvrager beweert dat de incorrecte appreciatie kennelijk bepalend is geweest voor opstellen van de bestreden beslissing, alsmede de argumenten ter weerlegging van de vermelde appreciatie.

Als de beslissing over de evaluatie van de Raad van Bestuur steunt op een negatief advies van het college van deskundigen, kan de aanvrager de samenstelling van een nieuw college van deskundigen vragen. De Raad van Bestuur oordeelt of dat redelijk is. Het college kan zijn advies beperken tot de beoordeling van de argumenten die door de aanvrager zijn aangevoerd, zoals weergegeven in zijn verzoekschrift.

De Raad van Bestuur beslist binnen 30 werkdagen na de ontvangst van het verzoekschrift tot herziening van de beslissing over de evaluatie. Als de Raad van Bestuur beslist om een nieuw college van deskundigen samen te stellen, wordt die termijn met 30 dagen verlengd.

Als de herziening wordt verworpen, motiveert de Raad van Bestuur zijn beslissing onder verwijzing naar de argumenten, aangebracht door de aanvrager. Als de herziening wordt aanvaard, bepaalt de Raad van Bestuur de te volgen procedure en neemt hij een beslissing over het definitieve resultaat van de evaluatie binnen 45 werkdagen na de beslissing tot herziening.

3.6 Klachtenprocedure

Bij ontevredenheid over de manier van behandeling door het IWT kan daarover te allen tijde schriftelijk, mondeling of elektronisch een klacht ingediend worden. Klachten worden binnen de 45 dagen na ontvangst behandeld.

Klachten over een negatieve beslissing over de evaluatie door de Raad van Bestuur van het IWT kunnen slechts ingediend worden nadat een vraag tot herziening van het advies werd ingediend en behandeld werd door de Raad van Bestuur.

3.7 Geheimhouding

Zowel het IWT-personeel, de externe deskundigen als de leden van de Raad van Bestuur van het IWT verbinden zich ertoe de informatie over elk aanvraag vertrouwelijk te behandelen, en geen gegevens mee te delen aan derden of aan te wenden ten voordele van zichzelf.

In het IWT-activiteitenverslag wordt jaarlijks de lijst van goedgekeurde programmatische initiatieven (aanvrager, partners, titel en toegekende steun) gepubliceerd.

4 Rechten en plichten

4.1 Overeenkomsten

Bij positieve beslissing over de aanvraag zal er een overeenkomst opgemaakt worden tussen IWT en de aanvragers. Hierin worden onder meer de afspraken vastgelegd omtrent de doelstellingen, het concreet beoogde resultaat, duur van het programmatische initiatief, uitbetaling van de steun, opvolging en monitoring van de resultaten, verslaggeving naar het IWT, enz.

Indien het aanvragende VIS bestaat uit meerdere organisaties, en niet als groep over een rechtspersoonlijkheid beschikt, is een consortiumovereenkomst tussen de aanvragers vereist. De consortiumovereenkomst beschrijft de rechten en plichten van de leden van het VIS voor het programmatisch initiatief, met bijzondere aandacht voor onder andere IPR, valorisatie(-inkomsten), diffusie van de resultaten, afspraken rond eigen inbreng van niet-gesubsidieerde kosten, ...

4.2 Afspraken met derden

Voor de uitvoering van het programmatische initiatief kan het noodzakelijk zijn dat er wordt samengewerkt met derden. De afspraken met derden dienen vastgelegd te worden in een medewerkings- of samenwerkingsovereenkomst. Hiernaast kan de proeftuin ook activiteiten met derden ontwikkelen die buiten het gesubsidieerde programma van activiteiten vallen. In beide gevallen zal de proeftuin het IWT informeren over samenwerking met derden en krijgt het IWT inzage in de overeenkomst met derden voor deze activiteiten. IWT kan bindend bezwaar aantekenen, wanneer de gemaakte afspraken en/of activiteiten niet compatibel zijn met het gesteunde programmatische initiatief.

4.3 Gescheiden boekhouding en de-minimis regeling

De Vlaamse Innovatiesamenwerkingsverbanden of de door het VIS besluit gelijkgestelde samenwerkingsverbanden verbinden zich ertoe de kosten en financiering van de door hen eventuele uitgeoefende economische activiteiten duidelijk te onderscheiden van de door de overheid gesteunde projectactiviteiten.

Deze handleiding beschrijft een steunmaatregel voor een collectieve voorziening die aanleiding geeft tot onrechtstreekse steun aan bedrijven. De de-minimisverordening van de Europese Commissie is hierop van toepassing. Daarom mag het totale bedrag aan de-minimissteun dat aan één doelgroepbedrijf toegekend wordt niet hoger liggen dan 200.000 euro over drie boekjaren. Ook mag de-minimissteun niet worden gecumuleerd met andere vormen van staatssteun voor zover het gaat om steun voor dezelfde kosten indien een dergelijke cumul zou leiden in een steunintensiteit die hoger is dan de intensiteit die in de specifieke omstandigheden van elke zaak door een groepsverordening of een besluit van de Commissie is vastgelegd.

Concreet betekent dit dat de proeftuin voor diensten die ten goede komen van specifieke bedrijven en die getarifeerd worden, de omvang van de de-minimis steun opgenomen moet worden in de facturatie aan het bedrijf. Een voorbeeld van zo'n dienst is het doorvoeren van op maat aanpassingen in de infrastructuur voor een specifieke test door een bedrijf.

4.4 Evolutie en opvolging

Kritische Performantie Indicatoren

Voor het programmatische initiatief wordt een set van Kritische Performantie Indicatoren (KPI's) en effectenindicatoren opgesteld. De subsidiëring van de activiteiten van de proeftuin zal deels afhankelijk gesteld worden van het bereiken van de streefwaarden van de KPI's.

Verslaggeving

Driemaandelijks zal er een beknopt voortgangsverslag (ca. 2 pagina's) aan het IWT worden overgemaakt, bestaande uit een managementverslaggeving, de voortgang van het initiatief en significante investeringen. In deze verslaggeving zal de focus liggen op afwijkingen ten opzichte van het voorziene werkplan.

De aanvrager dient jaarlijks een verslag aan het IWT te bezorgen, welke:

- inzicht geeft uitgevoerde activiteiten, de resultaten (inclusief de voortgang ten opzichte van de KPI's) en de valorisatie, en een kritische reflectie over de voortgang van het initiatief bevat;
- inzicht geeft in de voortgang van het ten opzichte van de beoogde doelstellingen en KPI's
- een gedetailleerd financieel verslag bevat
- een gedetailleerd en concreet geactualiseerd jaarplan, inclusief een financieel plan, voor het volgende jaar.

Tussentijdse evaluatie

Een tussentijdse evaluatie van het programmatische initiatief door het IWT is voorzien na 2 jaar, op basis van een zelfevaluatie. De resultaten van de tussentijdse evaluatie kunnen aanleiding geven tot aanpassing in de overeenkomst tussen het IWT en de aanvragers.

Aan het einde van de contractperiode zal het IWT de algemene werking evalueren op basis van de ingediende jaarverslagen, de gedefinieerde doelstellingen, de KPI's en effecten en wederom een zelfevaluatie van de proeftuin. Tijdens deze evaluatie wordt de totale omvang van de definitieve subsidie vastgelegd. Deze evaluatie zal circa één jaar voor het einde van het programmatische initiatief worden opgestart met de zelfevaluatie.

4.5 Uitbetaling

De driemaandelijks verslaggeving en de jaarlijkse verslaggeving, inclusief het financieel plan, vormt de basis voor de uitbetaling van de driemaandelijks voorschotten van 23%. Na verificatie van het financieel verslag en goedkeuring van het jaarverslag, zal het IWT op basis van de bereikte vooropgestelde normen van de KPI's, de definitieve KPI-betalingschijf (8%) vaststellen en uitbetalen.

5 Meer informatie

5.1 Voorbespreking

Indien u overweegt om een aanvraag voor ondersteuning van een proeftuin voor testgebruikers in te dienen, wordt u nadrukkelijk aangeraden om een voorbespreking bij het IWT aan te vragen. Tijdens deze voorbespreking zal IWT u onder meer advies geven over het opstellen van de aanvraag, de aanvaardbare kosten, de evaluatie- en selectieprocedure en relevante lopende initiatieven. Een dergelijke voorbespreking is vrijblijvend en engageert formeel noch het IWT noch het VIS.

5.2 Andere aandachtspunten

Alle documenten gerelateerd aan het indienen en de opvolging van een programmatische initiatief ten behoeve van een proeftuin zijn beschikbaar op de website van het IWT:

<http://www.iwt.be/steun/steunpro/vis/visproeftuin> (rubriek documenten en faq).

Voor meer informatie of het houden van een voorbespreking kunt u ook direct contact opnemen met:

Corien Struijk (02 788 15 61) of

Gil De Reze (02 209 09 07 / 0475 79 59 67)

vis-proeftuin@iwat.be

6 Definities en begrippen

proeftuin: testomgevingen, waarin bedrijven nieuwe innovatieve technologieën, producten en diensten kunnen toetsen binnen een groep van individuen, die als testers worden ingezet in hun eigen leef- en werkomgeving.

innovatiestimulering : een bundeling van activiteiten die tot doel hebben bedrijven, in het bijzonder KMO's bewust te maken van het belang van innovatie, zowel inzake de technologische als de niet-technologische aspecten, en hen hierbij te ondersteunen door eerstelijnszorg en voor verdere doorverwijzing en in voorkomend geval, hen te begeleiden bij de aanvraag en de voortgangscontrole van een dossier voor het verkrijgen van overheidssteun inzake technologische innovatie.

KMO : kleine of middelgrote onderneming : een onderneming die voldoet aan de volgende voorwaarden:

- in de onderneming werken gemiddeld niet meer dan 250 personen voltijds (of equivalenten) tijdens het kalenderjaar dat voorafgaat aan dat waarin de steun wordt aangevraagd;
- de onderneming realiseert in het kalenderjaar dat voorafgaat aan dat waarin de steun wordt aangevraagd een omzet, exclusief BTW en accijnzen, van minder dan 50 miljoen euro of een balanstotaal van minder dan 43 miljoen euro;
- niet meer dan 25% van het kapitaal van de onderneming is rechtstreeks of onrechtstreeks in het bezit van een of meer ondernemingen die zelf niet aan de definitie van KMO voldoen, met uitzondering van publieke investeringsmaatschappijen, participatiemaatschappijen of als er geen controle wordt uitgeoefend, institutionele beleggers.

KPI : Kritische Performantie Indicator

programmatisch initiatief : initiatief van een voldoende kritische omvang, dat uitgaat van een of meer innovatiesamenwerkingsverbanden waarin verschillende steunbare activiteiten worden gebundeld tot een coherent, efficiënt en effectief geheel van acties of projecten (bedrijfsplanmatige aanpak).

projecten : initiatieven van beperkte omvang die uitgaan van één of meer innovatiesamenwerkingsverbanden, gericht op een specifieke doelgroep (projectgebaseerde aanpak).

technologisch advies : een bundeling van activiteiten, verankerd in een technologisch centrum, die tot doel hebben bedrijven bij te staan bij het oplossen van technologische problemen ten behoeve van product- en procesinnovatie, door eerstelijnsadvies en doorverwijzing naar andere competente kenniscentra

VIS : Vlaams Innovatiesamenwerkingsverband: de gestructureerde samenwerking van in hoofdzaak Vlaamse bedrijven, met al dan niet een of meer organisaties of kennisinstellingen, met het oog op het uitoefenen van activiteiten van collectief onderzoek, technologisch advies of innovatiestimulering, die voldoen aan de ontvankelijkheidsvoorwaarden, vermeldt in het VIS-besluit (d.d. 20 juli 2006)

VIS-besluit : Besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 tot regeling van de steun aan projecten van innovatiestimulering, technologisch advies en collectief onderzoek op verzoek van Vlaamse Innovatiesamenwerkingsverbanden.

7 Aanvraag

Aanvragen voor ondersteuning van proeftuinen van testgebruikers kunnen op continue wijze ingediend worden. Het IWT kan beslissen om tijdens de evaluatie- en beslissingsprocedure een aantal aanvragen te groeperen. Indien noodzakelijk, kan er tevens gekozen worden om één of meerdere 'cut off' data vast te stellen, om aanvragen met elkaar in competitie te brengen.

De aanvraag moet grondig onderbouwd en gebaseerd te zijn op de resultaten van een innovatieverkenning en een analyse van de totale waardeketen. Ook zal de aanvraag een goed onderbouwd business- en managementplan voor de proeftuin moeten bevatten. Voor het voorbereidingstraject in de oprichting van een proeftuin kan, maar niet noodzakelijkerwijs, een beroep gedaan worden op het steunkanaal VIS-haikbaarheidstudies van het IWT.

Tenzij anders overeengekomen met het IWT, dient de aanvraag opgesteld te zijn in het Engels, zodat in de evaluatie ook een beroep gedaan kan worden op niet-Nederlandstalige deskundigen. De aanvrager kan zelf de meeste geschikte indeling voor de aanvraag kiezen. Het is de verantwoording van de aanvrager om ervoor te zorgen dat de aanvraag voldoende informatie bevat voor de evaluatie.

De volledige aanvraag dient gericht te worden aan:

IWT
t.a.v. VIS-programma Proeftuinen van testgebruikers
Bischoffsheimlaan 25
1000 Brussel

Aanvragen per fax of elektronisch verstuurd worden niet aanvaard.

Bijlage 1 : Voorbeelden van initiatieven met proeftuinkenmerken in Vlaanderen

Deze bijlage beschrijft vier voorbeelden van initiatieven in Vlaanderen, waarvan een deel van de activiteiten overeenkomsten vertonen met de proeftuinen zoals bedoeld in deze handleiding. Er wordt voor elk van deze initiatieven een korte beschrijving gegeven, waarbij de activiteiten die kenmerken van proeftuinen vertonen worden toegelicht. De volgende initiatieven worden beschreven:

1. i-City
2. MAXimizing DVB Usage in Flanders (MADUF)
3. Digitaal thuisplatform (DTP - IO)
4. Vlaanderen interactief

Voorbeeld I : I-City

Algemeen

De globale doelstelling van i-City vzw is een onderzoeksfacilitator te zijn waarbinnen draadloze (breedband) ICT-toepassingen en projecten, toegespitst op stedelijk gebruik, kunnen worden uitgetest. Een proeftuin wordt voorzien in de steden Hasselt en later Leuven waar enerzijds een draadloze stedelijke infrastructuur gerealiseerd wordt en waar anderzijds testgebruikers op dagdagelijkse basis de applicaties zullen uittesten en evalueren. Binnen i-City wordt deze proeftuin het 'Living Lab' genoemd.

Eind 2006 hadden de kandidaat-investeerdere voor de oprichting van de naamloze vennootschap City Live NV een onderling akkoord bereikt met betrekking tot de finale kapitaalsinbreng. De ondertekening van de oprichtingsstatuten bij de notaris vond plaats op 31 januari 2007.

i-City ontwikkelde en onderhoudt een aantal basispijlers die essentieel zijn om zijn rol als proeftuin te kunnen vervullen:

- a. Mobiele breedband connectiviteit: in Hasselt en Leuven wordt deze dienst continu uitgebreid en geoptimaliseerd om de testgebruikers te verzekeren van een zo performant mogelijke toegang tot het draadloze internet;
- b. Mobiel diensten platform (City Services Platform): een platform voor 'managed mobile services'. Het platform bevat een aantal standaard functionaliteiten/services waaronder gebruikersbeheer, monitoring systemen, ontwikkelingstools, een standaard grafische user interface voor het mobiele device, enz. waardoor het mogelijk is om zeer snel nieuwe toepassingen binnen een mobiele en draadloze context te ontwikkelen, uit te rollen en te beheren;
- c. Human resources: een gekwalificeerde community van testgebruikers ondersteund door i-City experts (Technical Operations, ServiceDesk, Development, Project Management, Sector experts) voor het uittesten van mobiele applicaties en diensten;
- d. Kennis: een uitgebreid internationaal netwerk van kennisinstellingen, sectororganisaties, overheidsinstellingen, enz. moet toelaten om de nodige technologische en markt intelligentie op te bouwen;
- e. Communicatie en disseminatie van de kennis opgebouwd tijdens de realisatie van i-City.

Meer informatie: <http://www.i-city.be/>

Proeftuinaspecten

Binnen i-City wordt een onderscheid gemaakt tussen de Projectactiviteiten en de Living Lab activiteiten:

- De Projectactiviteiten richten zich op het invullen van concrete marktfragen gebruik makend van de technische en operationele mogelijkheden die het living lab (en derde partijen) bieden, dit betreft dus de exploitatie van de proeftuin.
- De Living Lab activiteiten richten zich op het ontwikkelen en onderhouden van de technologische basispijler (zoals bv. de mobiel breedband connectiviteit, platform, human resources, enz.), dit zijn dus de activiteiten om de infrastructuur operationeel en up-to-date te houden.

Het i-City initiatief berust op een permanente en vlotte samenwerking met bestaande bedrijven (of met initiatiefnemers voor de oprichting van nieuwe bedrijven) van wie verwacht wordt dat zijn hun bestaande of nieuwe applicaties (met één of andere vorm van

(te betalen) ondersteuning van i-City) op het proeftuin platform ter evaluatie aan de testgebruikers zullen aanbieden.

Klanten van de proeftuin wordt de mogelijkheid geboden om testprojecten in het Living Lab op te zetten en aan het oordeel van het levend testpubliek (een essentieel kenmerk van de proeftuin zoals bedoeld in deze handleiding) te onderwerpen om zo de voor hun eigen activiteiten relevante mogelijkheden te ontdekken van mobiele datacommunicatie en stedelijke service delivery platformen, deze mogelijkheden te valoriseren en in hun eigen organisatie te integreren. De klant krijgt daarbij een totaal testpakket aangeboden, waarbij hij het Living Lab tegen betaling 'inhuurt'.

De collectieve aspecten in dit voorbeeld hebben betrekking op het open karakter van de proeftuin waar elk bedrijf of instelling op terecht kan mits een (beperkte) financiële tegemoetkoming.

Voorbeeld II : MADUF

Algemeen

Het MADUF-onderzoeksproject is uitgevoerd door een samenwerkingsverband van bedrijven (Telenet, Belgacom/Proximus, Nokia Siemens Networks, Scientific Atlanta, VRT, Option) in samenwerking met IBBT-onderzoeksgroepen. Het project (januari 2006 - maart 2008) draait rond het invoeren van innovatieve TV-diensten op mobiele, draagbare toestellen. Een beperkt aantal gebruikers hebben deze mobiele diensten kunnen uittesten. Tijdens het project zijn meerdere consultatiesessies opgezet, zodanig dat geïnteresseerde bedrijven, de overheid en andere instellingen voldoende betrokken en geïnformeerd konden worden.

Voor het project is in de stad Gent een DVB-H-basisinfrastructuur opgebouwd, bestaande uit een 3-tal zenders, waardoor het stedelijk gebied van de stad Gent quasi volledig bestreken wordt voor ontvangst binnenshuis. Om een betrouwbare communicatie te bereiken in een stedelijke omgeving zijn 3 zenders een minimale uitrusting voor het vermijden van schaduwzones. De exploitatie en onderhoud, inclusief technische helpdesk voor de infrastructuur was onderdeel van het onderzoeksproject.

Voor het eerder kleinschalig onderzoek is een selectie gemaakt van een 30-tal gebruikers met een speciaal GSM-toestel, en PC-insteekkaarten, prototypes aangemaakt voor deze doeleinden. De bevinding is dat mensen openstaan voor nieuwe mobiele toepassingen, mits ze aan een behoefte voldoen, op de juiste manier gebracht worden, en de toestellen betaalbaar zijn. Uit de businessanalyse is gebleken dat er heel wat nieuwe, creatieve diensten nodig zijn om zulk netwerk tot rendabel te maken.

Meer informatie: <http://www.ibbt.be/nl/project/maduf>

Proeftuinaspecten

MADUF heeft op relatief kleine schaal de mogelijkheden van het nieuwe omroepmedium aangetoond. Het project was een samenwerkingsproject tussen een aantal bedrijven, maar stond niet open voor andere bedrijven (geen collectief, open karakter). MADUF staat op de drempel van een proeftuin. Er is een waardevol testplatform opgebouwd, dat verder kan gebruikt worden voor verscheidene diensten, hopelijk met een duurzaam karakter. Het is de bedoeling om na het onderzoeksproject de basisinfrastructuur intact te houden, en onder beheer te brengen van een geschikte operator. Op die manier kan de instapdrempel voor toekomstige proeftuinen, al of niet in het mediadomein, gereduceerd worden.

Gent is, als middelgrote stad met meer dan 200.000 potentiële gebruikers, zeer geschikt voor het opzetten van een proeftuin rond gebruik van nieuwe media. Binnen die populatie kunnen immers heel diverse testpopulaties worden geselecteerd. Bovendien is Gent een stad met zeer diverse activiteiten: havenstad, commerciële stad, studentenstad, toeristische stad, woonstad, winkelstad, een knooppunt van autowegen, spoorwegen, waterwegen.

Voorbeeld III : Digitaal thuisplatform (DTP - IO)

Algemeen

De VRT kreeg in 2001 de opdracht van de Vlaamse overheid om onder meer een proefproject op te zetten rond interactieve digitale televisie: het Digitaal Thuisplatform (DTP). De VRT had hiervoor een overeenkomst met Belgacom gesloten als telecompartner in het pilootproject. Om deze samenwerking te onderstrepen kreeg the Digitaal Thuisplatform één gemeenschappelijke naam: IO (Interactieve Omroep). In wat volgt worden de beide benamingen DTP en IO als synoniemen gebruikt.

Het proefproject DTP had als doelstelling om op korte termijn een testtoepassing voor interactieve media in de huiskamer van 100 gezinnen te brengen, waardoor deze met hun televisietoestel en een settopbox kunnen genieten van nieuwe interactieve toepassingen en programmeringsvormen (o.a. creatie van subcommunities) zoals verrijkte inhoud, interactieve spelletjes, chat, e-mail, e-banking, e-government, ...

Het proefproject Digitaal Thuisplatform bestreek drie belangrijke onderzoeksterreinen:

- sociologisch: hoe kijken mensen naar televisie en hoe gaan ze om met klassieke en nieuwe media;
- standaarden: het gebruik van open standaarden waar de gehele back-office onmiddellijk kan op aansluiten;
- technisch: onderdelen van het DTP (bvb. publishing engine) kunnen gebruikt worden voor andere digitale platformen (bvb. het web).

Een spin-off van IO werd opgericht met vrtnieuws.net: een multimediale nieuwssite waarbij één digitale redactie (DTP samen met Teletekst) via een geïntegreerd multimediaal en multikanaal productie- en publicatiesysteem content bijeenbrengt. Deze content werd in een webomgeving ter beschikking gesteld van het brede publiek. Het project werd uiteindelijk in juni 2003 afgerond.

Proeftuinaspecten

Dit proefproject beoogde tegemoet te komen aan vereiste gebruikersmetingen, zowel kwantitatief als kwalitatief, die nodig zijn om het succes van een toepassing of het succes van het totaalplatform te kunnen bepalen. Dit houdt in dat nieuwe meeteenheden en meettechnieken gedefinieerd worden in het licht van de nieuwe technologie, de nieuwe gebruikerscontext en de nieuwe programmaconcepten.

In 2002 werd de metingssoftware in gebruik genomen en werd gestart met de kwantitatieve analyse (via de logfiles) van het gebruik van de settopbox door de 100 panelgezinnen. Daarnaast werd via kwalitatieve analyse gepeild naar de specifieke behoeftes en gebruikservaringen van de gezinnen, in het bijzonder voor wat betreft de gebruiksvriendelijkheid van het platform. Tijdens de eerste helft van 2003 werd het kwalitatief onderzoek naar de inhoudelijke en sociologische aspecten van IO verdergezet met focusgroepen en diepte-interviews. Het aanbod werd op basis van de meetresultaten bijgestuurd en aangepast (bepaalde rubrieken en virtuele kanalen werden bvb. herschikt of vervangen) en Belgacom testte nieuwe "in principe betalende" video-op-aanvraag-diensten (VOD of Video-on-Demand).

Het project maakte gebruik van een testpubliek, zoals bedoeld in deze handleiding, en ontwikkelde en paste methoden toe om het gebruikersgedrag te analyseren. De omvang van het testpubliek was echter beperkt en zeker niet relevant voor de betrokken waardeketen. Dit heeft te maken met het coöperatief karakter: het project was een

samenwerking tussen slechts twee bedrijven. En had dus in tegenstelling met de in deze handleiding bedoelde collectieve proeftuinen geen open karakter.

Voorbeeld IV : Vlaanderen interactief

Algemeen

Het projectvoorstel werd ingediend door een samenwerkingsverband van Interkabel, Telenet, VMMA, VRT en VT4. Vlaanderen Interactief onderzocht de technologische en menswetenschappelijke problematiek en bereidde de ontwikkeling voor van interactieve Digitale TeleVisie (iDTV) in Vlaanderen.

Hiertoe zou Vlaanderen Interactief, voortbouwend op de kennis verworven tijdens het IO-project (Interactieve Omroep) van de VRT, met testopstellingen te Schoten, in coördinatie met het e-government project van de Vlaamse overheid en in samenwerking met diverse Vlaamse onderzoeksinstituten, onderzoeken hoe een democratisch iDTV platform te ontwikkelen met massale adoptie door de Vlaamse burger.

Het samenwerkingsverband, dat met haar televisieprogramma's dagelijks 85% van de Vlaamse gezinnen en met haar televisiedistributienetwerken 98% van de bevolking in Vlaanderen bereikte, had hiertoe gekozen voor een open samenwerkingsmodel tussen omroepen, netwerken en fabrikanten en een open en wereldwijd erkende norm voor iDTV: Multimedia Home Platform (MHP). Hierdoor kreeg de burger toegang tot iDTV tegen een lage instapprijs door middel van zijn huidige televisietoestel en een MHP set-top box, verkrijgbaar tegen democratische prijzen bij de verdeler. Op termijn zou deze MHP set-top box ook in nieuwe televisietoestellen ingebouwd te verkrijgen zijn.

Proeftuinaspecten

Vanaf eind 2003 werd voor de technologische problematiek een veldtestopstelling bij zo'n 200 gezinnen opgebouwd. Dit werd later uitgebreid om onderzoek naar de menswetenschappelijke problematiek mogelijk te maken, teneinde gans Vlaanderen tegen eind 2004 toegang tot iDTV te laten hebben.

Via hun MHP set-top box konden de kijkers dan naast interactieve televisietoepassingen zoals extra achtergrondinformatie, meespelen, meestemmen, ... ook toegang krijgen tot film-, nieuws- en televisieprogramma's-op-aanvraag, extra kanalen voor specifieke doelgroepen of minderheden en een elektronische programmagids.

Het project Vlaanderen interactief had een beperkt collectief karakter in die zin dat het project een samenwerking tussen alle nationale omroepen en later opengesteld werd voor andere omroepen maar het stond niet open voor andere bedrijven en het aspect van de testgebruikers was beperkt ten opzichte van de beoogde subsidiëring van het initiatief zoals bedoeld in deze handleiding.

Bijlage 2 : IBBT

IBBT is een **onafhankelijke onderzoeksinstelling** die in opdracht van de Vlaamse overheid innovatie binnen ICT stimuleert. Het IBBT-team biedt bedrijven en organisaties actieve ondersteuning bij onderzoek en ontwikkeling en brengt daarvoor uiteenlopende bedrijven, overheden en non-profit-organisaties samen rond onderzoeksprojecten. Bij elk van die projecten komen zowel technische als niet-technische aspecten aan bod.

Missie

IBBT leidt mensen op tot hoogcompetente specialisten in verschillende aspecten van breedbandtechnologie. Daarnaast verricht het **multidisciplinair onderzoek** voor het Vlaamse bedrijfsleven en de Vlaamse overheid. Dat omvat alle technologische, juridische en sociale dimensies van de ontwikkeling en de uitbating van breedbanddiensten.

De Vlaamse regering investeert in multidisciplinair breedbandonderzoek. Het doel: van Vlaanderen een toonaangevende en internationaal erkende speler maken in de toekomstige informatiemaatschappij.

De IBBT-organisatie

De **centrale staf** van IBBT telt 18 medewerkers. Ze staan in voor operationele ondersteuning en externe communicatie.

IBBT beschikt over een uitgebreid netwerk van **partners**. Daartoe behoren onder meer bedrijven, gebruikersorganisaties, overheden en kenniscentra.

IBBT kan een beroep doen op meer dan 600 **onderzoekers** uit 16 onderzoeksgroepen binnen verschillende Vlaamse universiteiten en kenniscentra. Elke onderzoeksgroep is gespecialiseerd in één of meerdere basiscompetenties van IBBT. De samenstelling van de onderzoeksgroepen staat in functie van de evoluerende noden van bedrijven en organisaties.

De **Raad van Bestuur** is samengesteld uit vertegenwoordigers van het bedrijfsleven en de publieke sector. De 16 leden zorgen ervoor dat de onderzoeksprogramma's beantwoorden aan reële noden. Meer.

De IBBT-onderzoeksdomeinen

IBBT geeft de voorkeur aan onderzoek dat inspeelt op actuele maatschappelijke en economische thema's.

- **eHealth**: ICT-toepassingen voor de gezondheidssector.
- **Nieuwe Media**: exploreren van de mogelijkheden die nieuwe communicatiemedia bieden.
- **Mobiliteit & Logistiek**: onderzoek van ICT-toepassingen die de mobiliteit van personen en goederen verbeteren.
- **Ondersteunende technologieën**: basisonderzoek naar ICT-ondersteuning voor de meest uiteenlopende toepassingen.
- **eGovernment**: ICT-toepassingen voor de overheid.

Proeftuinen gerelateerd aan ICT

IBBT heeft in de afgelopen jaren ruime ervaring opgedaan en proeftuinoverschrijdende methodes ontwikkeld of in ontwikkeling op het vlak van de opbouw en exploitatie van proeftuinen, in het bijzonder proeftuinen die gerelateerd zijn aan ICT. Door de aard van de projecten die IBBT steunt, heeft het instituut ruime ervaring met het opzetten en beheren

van initiatieven die de betrokkenheid van een keten van actoren vraagt (multidisciplinariteit, actorenmanagement). Ook heeft IBBT methodes ontwikkeld voor het samenstellen van groepen van testgebruikers en de opvolging en evaluatie hiervan en is er expertise beschikbaar op het vlak van de exploitatie van proeftuinen. Het ligt dan ook voor de hand dat in ieder geval, maar niet uitsluitend, proeftuinen op het vlak van ICT op de bovengenoemde onderwerpen methodologische en operationele ondersteuning zoeken bij IBBT.

Bij de aanwending van innovatieve ICT-middelen staat de gebruiker erg kritisch. Van oplossingen wordt niet alleen verwacht dat ze gebruiksvriendelijk zijn, maar ook de problemen van alle betrokken actoren oplossen, dat er een juiste aanpak is voor de onderscheiden doelgroepen, en dat de correcte boodschap op het juiste tijdstip wordt aangebracht. Door goed voorbereidend studiewerk om de behoeften in kaart te brengen kan het adoptiepotentieel beter worden ingeschat, en stijgt de kans op slagen.

Voor zijn interdisciplinaire aanpak combineert IBBT diverse methoden:

- Gebruikersanalyse. Quantitatieve en kwalitatieve methoden via ondervraging, opvolging en diepte-interviews, en usability onderzoek.
- Businessanalyse. Nieuwe technieken verstoren vaak bestaande domeinen, wat aanleiding geeft tot disruptieve business-modellen. Via analyse van de elementaire rollen kan men komen tot een beperkt aantal leefbare businessmodellen.
- Regelgevend kader, vb. thema convergentie, Europees kader, new markets.
- Technologische omkadering op vlak van netwerken (vast, mobiel, broadcast), server-infrastructuur, uitroling van toestellen en software-onderhoud, logging en bevraging, software-technologie, standaardisatie.

Voor meer informatie over IBBT: <http://www.ibbt.be>

Bijlage 3 : Controlelijst voor volledigheid van de aanvraag

<p>1. Is de aanvraag volledig afgewerkt en opgesteld in het Engels? Alle pagina's zijn genummerd, het totaal aantal pagina's bedraagt:</p>	<p>☐ Ja blz.</p>
<p>2. Is de aanvraag in overeenstemming met de doelstellingen van het VIS-programma type: proeftuinen van testgebruikers</p>	<p>☐ Ja</p>
<p>3. Voldoet de aanvraag aan de minimale ontvankelijkheidscriteria:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ingediend door een Vlaams Innovatiesamenwerkingsverband? - Bevat een onderbouwd businessplan, inclusief een innovatieverkenning en een grondige evaluatie van de totale waardeketen, en bouwt voort op beschikbare competenties - de aanvraag heeft voldoende kritische omvang, zodat het de reguliere projectvormen overstijgt - de aanvraag wordt ondersteund door een draagvlak van bedrijven, aangetoond door schriftelijke engagementsverklaringen en/of financiële participaties - meerwaarde van de gevraagde steun is aangetoond ten aanzien van bestaande initiatieven en de projectsteun in de reguliere kanalen van het IWT 	<p>☐ Ja</p>
<p>4. Voldoet de aanvraag aan alle selectiecriteria in verband met de kwaliteit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kwaliteit van het initiatief - economisch innovatiepotentieel - sociaal-economische en maatschappelijke effecten en het stimulerend karakter 	<p>☐ Ja</p>
<p>5. Ondertekende verklaring(en) van de aanvrager(s) waarin de aanvrager(s) verklaart/verklaren de inhoud van de aanvraag te kennen, hieraan deel te willen nemen en hiervoor de eventueel benodigde middelen te zullen aanwenden (zie ook bijlage 3).</p>	<p>☐ Ja</p>

Bijlage 4 : Voorbeeld voor verklaring van aanvragers

Onderstaande verklaring dient opgemaakt te worden door het aanvragende Vlaams innovatiesamenwerkingsverband en eventuele medeaanvragers en uitvoerders.

Verklaringen

Voeg onderstaande tekst toe aan uw aanvraag op briefpapier met uw eigen briefhoofd. Vul de tekst aan met de specifieke gegevens van het programma en voeg deze brief in 2 exemplaren toe aan uw aanvraagdossier. De ondertekening van de brief moet gebeuren door een persoon die gemachtigd is om voor uw organisatie contractuele verbintenissen af te sluiten.

In naam van <naam partner> geef ik het IWT de toestemming alle nodige enquêtes te laten uitvoeren naar aanleiding van de aanvraag bij het IWT tot financiële steun voor het programmatisch initiatief: <titel>. Ik verklaar kennis genomen te hebben van de inhoud van dit initiatief en de nodige middelen in te zetten voor de uitvoering ervan. Tevens verklaar ik voor dit programmatisch initiatief nog geen subsidie te hebben ontvangen.

Enkel toe te voegen voor samenwerkingsverbanden: Ik verklaar dat het samenwerkingsverband een boekhouding voert die toelaat de kosten gerelateerd aan het programmatisch initiatief eenduidig te identificeren en dat het samenwerkingsverband een jaarlijks activiteitenverslag publiceert. Tevens worden een of meerdere waarnemers, door het IWT-Vlaanderen aangeduid, toegelaten tot alle vergaderingen van de beheersorganen.

Handtekening:

Naam en functie:

Datum:

Indien u specifieke wensen heeft met betrekking tot de confidentialiteit van bepaalde gegevens, kan u dit in uw verklaring melden.